Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Inaxio Otaegi Otaegi

Lasarte-Oria, Gipuzkoa (1937)

Aurkibidea

Biografia

Arrillaga baserrian jaio zen Inaxio, Urnietako Oztaran auzoan. Garai hartan Urnietari zegokion baserria, baina Lasarte-Oriarena izatera igaro zen udalerria sortu zenean. Hamar senidetan gazteena. Aita Beizamakoa zuen, ama Beasaingoa. La Sallen egin zituen ikasketak, Andoainen. Baserritik bizi zen familia. Hamalau urterekin Laborde lantegian hasi zen lanean, ondoren Michelinen. Anaiak sortutako Intxausti-Otaegi (Adarra) etxegintzako enpresan lanean hasi zen, eta handik hartu zuen erretiroa. Lasarte-Oriako ikastolaren sorreran lagundu zuen. Ttakun Kultur Elkarteko kide izan zen hasieratik.

Zintak

LAS-017

- **Proiektua**: Lasarte-Oriako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Lizeaga, Irati
- **Data**: 2019-07-12
- **Iraupena**: 104 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Lizeaga, Irati

Pasarteak

1. Arrillaga baserria eta ganadua

- **Erref**: LAS-017/003
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:03:30. **Bukatu**: 00:05:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Ganadua bazuten baina ez asko, zazpi behi, idiak, astoak eta ardi gutxi. Inguruko baserrietan ez zuten ardirik izaten. Esne-behiak zituzten, baina gaur egun baino askoz ere esne gutxiago ematen zuten.

2. Santander aldera behiak erostera

- **Erref**: LAS-017/004
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:05:02. **Bukatu**: 00:08:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Diputazioak lagunduta, egun batzuk eskaintzen zitzaizkien baserritarrei Santander aldera joan eta behiak erosteko. Inaxioren aita behin baino gehiagotan joan zen. Denbora batera konturatu ziren behi guztiek gaitza zutela, garbiketa egin behar izan zuten eta ganadu asko hil.

3. Marmita buru gainean jarrita, Donostiara

- **Erref**: LAS-017/006
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:10:17. **Bukatu**: 00:12:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:
Ama Donostiara joaten zen egunero esnea eta tratua saltzera. Astoz herrira jaitsi eta autobusa hartzen zuen. Etxe jakinetan saltzen zuen esnea, eta San Martin plazan barazkiak.

4. Bi ogibide: fabrika eta baserria

- **Erref**: LAS-017/007
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:12:27. **Bukatu**: 00:13:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Baserriko esnea eta tratua saltzen zuten Donostian. Hala ere, bai Inaxio eta bai haren senideak fabrikako langile ere izan ziren. Inaxio bera 14 urterekin hasi zen fabrikan lanean. Anaia zaharrena Luzuriagan ibili zen lanean, militarizatuta zegoenez ez zen borrokara joan.

5. Oztaran auzoa, baserritarrena

- **Erref**: LAS-017/008

- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:13:53. **Bukatu**: 00:15:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Oztaran auzoan zegoen Arrillaga baserria. Baserritar auzoa zen hura, eta Urnietari zegokion Lasarte-Oria udalerria sortu arte.

6. Auzolanean egin zen Urnietako bidea

- **Erref**: LAS-017/009
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:15:18. **Bukatu**: 00:16:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Baratzean ez ezik, herriko bideak ere auzolanean egiten zituzten, haien artean Urnietarako bidea. Andoaingo harrobitik ekartzen zuten harria.

7. Errotara artoa xehetzera

- **Erref**: LAS-017/011
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:17:12. **Bukatu**: 00:18:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Artoa oiloak elikatzeko eta taloa egiteko erabiltzen zuten. Urnietako errotara joaten ziren artoa xehetzera. Zenbait tokitako errotak itxi egin zituzten gerra garaian.

8. Errepublikarrek behiak lapurtu zituzten

- **Erref**: LAS-017/013
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:19:26. **Bukatu**: 00:20:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Errepublikanoak

Laburpena:
Inaxiok bizi ez badu ere, entzunda du 'gorriak' atzeraka hasi zirenean, jatekoa beharko zutelakoan baserrietatik behiak eraman zituzten.

9. Urnietaren parte zen baserria, baina Lasarterako joera

- **Erref**: LAS-017/015
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:20:48. **Bukatu**: 00:22:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Familia eta harremanak » Herriko giroa

Laburpena:
Baserria Urnietako lurretan zegoen kokatuta, eta hortaz, paper kontuak egitera beti Urnietara joan behar izaten zuten. Hala ere, herrira jaisteko orduan, Lasartera jaisteko joera zuen familiak, bai Donostiara joateko eta baita elizara joateko ere. Belaunaldi gazteagokoek, ordea, elizarekin lotura Urnietan zuten.

10. Inguruko baserriak

- **Erref**: LAS-017/016
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:22:05. **Bukatu**: 00:25:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Arrillaga baserria Oztaran auzoan zegoen. Inguruko zenbait baserri aipatzen ditu Inaxiok (Buena Vista, Elkezabal, Telleri, Zaltzate...).

11. Baserritik Lasarte zegoen gertuago

- **Erref**: LAS-017/017
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:25:01. **Bukatu**: 00:26:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:
Arrillaga baserritik Lasarteko elizara ordu erdi zuen oinez, Urnieta 40 minutura.

12. Urnieta Lasarte baino euskaldunagoa

- **Erref**: LAS-017/018
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:26:43. **Bukatu**: 00:29:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Urnieta Lasarte baino euskaldunagoa zen. Lasarte zen inguruko erdaldunena. Golfak kanpoko jende mordoa erakartzen zuen, baita hipodromoak ere. 60ko hamarkadan industriara lanera jende mordoa joan zen Lasartera, eta izugarri handitu zen.

13. Auzoan euskaraz, kalean erdaraz

- **Erref**: LAS-017/020
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:29:11. **Bukatu**: 00:31:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Inguru bereko gazteen artean euskaraz egiten zuten, baina kaletarrek normalean erdaraz egiten zuten, nahiz eta guraso euskaldunak izan.

14. Euskara bai, gaztelania ere bai

- **Erref**: LAS-017/021
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:31:41. **Bukatu**: 00:32:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Etxean euskaraz egiten dute beti, baina errepresioagatik zein modagatik, gaztelania oso presente zegoen haien bizitzan.

15. Zubietan gerrateko zangak

- **Erref**: LAS-017/025
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:36:42. **Bukatu**: 00:38:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Urnieta gehiago zigortu zuten gerra garaian Lasarten baino. Bazen familia bat bereziki zigortu zutena, 'gorriak' zirelako. Bada talde bat gerra garaiko kontuak aztertzen ari dena, eta Zubietan zanga bat zegoela jakin dute haiei esker. Askotan joaten ziren hara ganaduarekin.

16. Oriako jende mordoa ihesi

- **Erref**: LAS-017/026
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:38:37. **Bukatu**: 00:39:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Jarrera politikoak » Errepublikanoak

Laburpena:
Oria asko zigortu zuten gerra garaian, errepublikarrak omen ziren eta gehienak. Ihes egin behar izan zuten askok eta pare bat familia bakarrik gelditu ziren.

17. Laborde fabrikako aprendiz

- **Erref**: LAS-017/028
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 00:39:35. **Bukatu**: 00:42:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Eskolan 7 urterekin hasi zen Inaxio. Ondoren, 9 urterekin, Andoaingo La Sallera joan zen, osaba bat hangoa baitzuen. 14 urterekin Laborde fabrikara joan zen aprendiz moduan. Makinak, zorrozteko erremintak eta tornuak ekoizten ziren.

18. Lasarte gaizki zegoen eskolaz

- **Erref**: LAS-017/029
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:42:26. **Bukatu**: 00:44:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Lasarten eskolan ibili zen tarte batez, baina oso gaizki zegoen eskolaz. Michelinek zuen eskola eliza atzean. Gela bat ere bazen beste eraikin batean, jende gutxi joaten zen bertara.

19. Eskola dena, erdaraz

- **Erref**: LAS-017/031
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:44:15. **Bukatu**: 00:45:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Eskola guztia erdaraz egin zuen Inaxiok, baina maisuaren arabera euskaraz egin zitekeen kasu zenbaitetan. La Sallen fabrikako lanerako bideratuta zegoen dena.

20. Emakumeak Laborde fabrikan

- **Erref**: LAS-017/032
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:45:13. **Bukatu**: 00:45:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
Laborden emakume langileak ere bazeuden, bai bulegotan eta bai makinetan ere.

21. Laborden: lana eta eskola teorikoak

- **Erref**: LAS-017/034
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:46:02. **Bukatu**: 00:48:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:
Laborde fabrikan, hasiera batean, aprendiz gisa egon zen 14 urterekin. Eskola teorikoak ere izan zituzten, kimika, frantsesa eta marrazketa gogoratzen ditu Inaxiok. Don Rosendo Recondo apaiza joaten zen batzuetan erlijioa ematera.

22. Laborde fabrikatik soldadutzara

- **Erref**: LAS-017/036
- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:48:42. **Bukatu**: 00:51:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
14 urterekin Laborde fabrikan lanean hasi, eta 21-22 urterekin soldadutzara joan zen, Loiolara lehenengo, Guadalupera ondoren. Carrascal herrian ere egon zen, Nafarroan. Hiru hilabeteko baimenak lortutakoan, Laborden eta baserrian aritu zen lanean.

23. Nolakoa zen Lasarte?

- **Erref**: LAS-017/038
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:53:10. **Bukatu**: 00:56:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Garai bateko Lasarte; fabrikak, etxeak, Coco fabrika, teila fabrika, Zumaburu irla...

24. Baserritarrak ere Michelingo langile

- **Erref**: LAS-017/039
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:56:12. **Bukatu**: 00:58:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Ekonomia eta industria » Boom industriala

Laburpena:
Lasarteko industria: Michelin, Luzuriaga, Oria... Michelin gerraostean asko handitu zen. Errezil eta Nafarroa inguruko jende mordoa joan zen Lasartera lanera, fabrikara eta baserrira.

25. Lasarteko taberna eta sagardotegi giroa

- **Erref**: LAS-017/041
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 01:01:07. **Bukatu**: 01:03:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Ostatu Berri, Gure Etxea... tabernak. Garizuma garaian basoka sagardoa saltzen zuten. Tokan jolasten zen garai hartan. Txotx egitea beranduago etorri da.

26. Sagardoa egiten zuten

- **Erref**: LAS-017/042
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 01:03:52. **Bukatu**: 01:07:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:
Oztaran auzoko baserri guztietan zeuden sagastiak. Inaxiok gogoan du sagarra bildu eta tolarea zuen baserri batera eramaten zela, ondoren sagardoa egin eta barriketan etxera eramateko. Sagar mota mordoa zegoen, biziak eta motelak nahastu egiten ziren. Merkaliña ez zuten onartzen sagar-erosleek.

27. Labordetik Michelinera

- **Erref**: LAS-017/044
- **Iraupena**: 0:03:38. **Hasi**: 01:07:16. **Bukatu**: 01:10:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Soldadutzatik bueltan Labordera itzuli zen lanera. Aukera eman zioten tornu hobe batean hasteko, eta bertara joan zen. Michelinen sartu zen ondoren, tailer berri batera, altzairuzko haria egitera.

28. Eraikuntza lanetan hasi

- **Erref**: LAS-017/046
- **Iraupena**: 0:03:41. **Hasi**: 01:11:12. **Bukatu**: 01:14:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Lau urtean aritu zen Inaxio Michelinen lanean. 65. urtean anaiak eraikuntzan zuen enpresan sartu zen burniarekin lan egitera, Intxausti-Otaegi enpresan. Michelinen ez zegoen guztiz gustora. Anaiarekin batera eraikuntzan hasi zen, anaia arotza baitzen. Egur asko erabiltzen zen garai batean eraikuntzan.

29. Eguneroko matxinadak

- **Erref**: LAS-017/048
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 01:15:38. **Bukatu**: 01:16:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:
Garai bat egon zen non ia egunero matxinadak eta grebak egon ziren Lasarten, jendea alde batetik korrika eta polizia atzetik.

30. Anaia lan-istripu batean galdu zuen

- **Erref**: LAS-017/050
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 01:17:07. **Bukatu**: 01:18:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Otaegi-Intxausti enpresa sortu zuen Inaxioren anaiak, eta bera ere bertan lanean sartu zen. Igeltsero talde bat zen, eta egur-lanean anaia aritzen zen batik bat. Anaia lan istripu batean zendu zen.

31. Etxe bat eraikitzeko prozesua

- **Erref**: LAS-017/052
- **Iraupena**: 0:03:22. **Hasi**: 01:19:12. **Bukatu**: 01:22:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:
Porlana Rezolatik ekartzen zuten, kamioiz mugitzen zuten hau. Hormigoia prestatzen zieten, eta gero lan-eremura eraman. Beheko lur sailaren araberako denbora behar izaten zen etxea eraikitzeko. Eraikinaren egitura egitea lan nekeza zen, soilairu bat 10 egunetan egiten zen martxa onean.

32. Etxearen egituran, pinu-egurra

- **Erref**: LAS-017/054
- **Iraupena**: 0:03:06. **Hasi**: 01:22:42. **Bukatu**: 01:25:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:
Pinu egurra erabiltzen zen garai batean egitura egiteko, gaur egun, ordea, burnia. Egurra Berrobi aldetik ekartzen zuten. Burnia Lasarten bertan erosten zuten.

33. Alturan lan egitera ohituta

- **Erref**: LAS-017/055
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 01:25:48. **Bukatu**: 01:28:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:
Etxearen egitura egiteko 10-11 pertsona aritzen ziren lanea, burniarekin batzuk, egurrarekin beste batzuk.

34. Lasarte auzolanean sortu zen

- **Erref**: LAS-017/057
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 01:29:00. **Bukatu**: 01:31:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Politika » Euskara eta politika
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:
Anaiak Lasarteko hilerriaren bueltan bilera batzuetan parte-hartu zuen, izan ere, Lasarteko hilerria Hernaniko lurretan dago. Saiakera bat baino gehiago egon zen Lasarte-Oria udalerria sor zedin. Ikastolako lurrak auzolanean egin ziren.

35. Ikastola sortzeko ideia, nondik?

- **Erref**: LAS-017/058
- **Iraupena**: 0:02:55. **Hasi**: 01:31:04. **Bukatu**: 01:33:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ikastola nahia zabaldu zen herrian, nahiz eta euskara debekaturik zegoen orduan. Guraso talde bat bildu zen Patxi (Don Patricio) apaizarekin. Komentuan pare bat gela jarri zituzten, baita pare bat lokal ere.

36. Ikastolako andereinoak titulurik ez

- **Erref**: LAS-017/059
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 01:33:59. **Bukatu**: 01:35:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Hasiera batean, lehenenego-lehenengo maistrak ez zuen titulurik, eta irabazitako dirua ere gutxi zen. Gerora tituludunak sartu ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-13

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com